

Eugeniusz Romer (1871-1954)

Patrycja Stobnicka

Kierunek studiów: Inżynieria danych

Wydział Zarządzania i Modelowania Komputerowego

Politechnika Świętokrzyska

s098816@student.tu.kielce.pl

Informacja w pigułce

(1871-1954)

- Pionier nowoczesnej kartografii w Polsce
- Profesor Uniwersytetu Lwowskiego oraz Uniwersytetu Jagiellońskiego
- Założyciel instytut kartograficzny „Atlas” we Lwowie
- Twórca nowoczesnych metod kartograficznych i map szkolnych.
- Autor podręczników i atlasów które stały się podstawą nauczania geografii.
- Wprowadzał innowacyjne sposoby przedstawiania przestrzeni na mapach

Polska – kalendarium 1

Polska pod zaborami (1772-1918)

1863-1864	powstanie styczniowe
1872	rozpoczęto germanizację szkół
1878	Jan Matejko namalował Bitwę pod Grunwaldem
1885	„rugi pruskie
1905	władze rosyjskie wprowadziły stan wojenny w Królestwie Polskim
1911	Maria Skłodowska-Curie otrzymała Nagrodę Nobla w dziedzinie chemii za pracę nad radem, polonem oraz promieniotwórczością

I wojna światowa (1914–1918)

1914	powstały Legiony Polskie
8 stycznia 1918	ogłoszono 14 punktów prezydenta Wilsona
11 listopada 1918	Niemcy i ententa podpisały zawieszenie broni; Rada Regencyjna przekazała Józefowi Piłsudskiemu dowództwo nad Polską Siłą Zbrojną – Polska odzyskała niepodległość
1919	podpisanie traktatu wersalskiego

Polska – kalendarium 2

Rządy sanacji (1926–1939)

1930	premierem został Józef Piłsudski
1932	odbyła się reforma oświatowa
1938	Polska wymusiła na Litwie nawiązanie stosunków dyplomatycznych

II wojna światowa (1939–1945)

1 września 1939	hitlerowskie Niemcy, w porozumieniu ze Związkiem Radzieckim, napadły na Polskę. Początek II wojny światowej
1942	powstała Armia Krajowa
1943	początek powstania w getcie warszawskim
1 sierpnia 1944	wybuchło powstanie warszawskie
1945	koniec II wojny światowej w Europie

Polska Rzeczpospolita Ludowa (1945–1989)

1946	doszło do pogromu Żydów w Kielcach
1952	przyjęto konstytucję Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

Romer-kalendarium

Data	Wydarzenie
1871	Urodził się we Lwowie
1889 - 1891	Studia na UJ
1892 - 1893	Studia na Uniwersytecie Lwowskim
1895 - 1896	Studia w Wiedniu, potem w Berlinie
1899	Ślub z Jadwigą Rossknecht
1908	Opracowanie „Geograficzno-statystycznego atlasu Polski”
1910 – 1912	badania w górach Sichote-Aliń
1911	Zostaje profesorem Uniwersytetu Lwowskiego
1918	Udział w wyznaczaniu granic Polski po I wojnie światowej
1921	Wydanie „Atlasu geograficznego” i założenie Instytutu Kartograficznego
1939–1945	Pobyt zagraniczny w czasie II wojny światowej (Rumunia, Włochy, Francja)
1945	Powrót do Polski, osiedlenie w Krakowie
1952	członek PAN
1954	Śmierć w Krakowie

Studia

- Studia uniwersyteckie w zakresie historii, geologii, geografii, meteorologii odbył w Uniwersytecie Jagiellońskim
- W 1893 r. ukończył studia na Uniwersytecie Lwowskim, dysertację doktorską przedstawił w 1894 r., a w 1895 r. złożył egzamin nauczycielski
- Następnie studiował jeszcze przez pół roku w Wiedniu glaciologię i geologię, a później meteorologię w Berlinie, gdzie miał półroczną praktykę w Państwowym Instytucie Meteorologicznym.
- W 1909 będąc już profesorem Uniwersytetu Lwowskiego, zdecydował się zostać ponownie studentem w zakresie tektoniki i morfologii u profesora Lugeona w Lozannie

Uniwersytet Lwowski

Najbliższa rodzina i przyjaciele

- Jego ojcem był Edmund Romer, urzędnik galicyjskiej administracji państwowej z Bieździedzy (ok. 1844–1895) – powstaniec styczniowy, urzędnik we Lwowie, potem starosta w Krośnie od 1879 r.
- Matką Eugeniusza była Irena Körtvelyessy de Asguth, węgierska szlachcianka z pogranicza rumuńsko-serbskiego
- Od 1899 r. Eugeniusz Romer był żonaty z Jadwigą Rossknecht, córką współzałożyciela i dyrektora browaru w Okocimiu. Z małżeństwa tego urodziło się dwóch synów

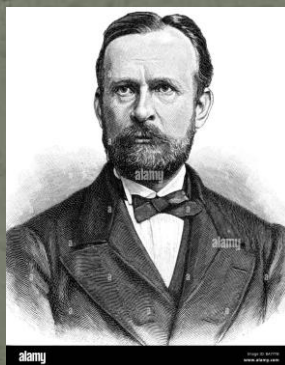
Brak dostępnych zdjęć rodziny w archiwach internetowych

- Brat Jan Romera (1869–1934), generała Wojska Polskiego.

- Witold Romer-syn, inżynier chemik, profesor Katedry Fototechniki Politechniki Wrocławskiej, artysta fotografik
- Edmund Jan Romer (1904–1988) – syn, polski inżynier, przedwojenny absolwent Politechniki Gdańskiej, specjalista w zakresie miernictwa przemysłowego, profesor Politechniki Śląskiej (od 1965 r.) w Gliwicach.

- Miał relacje naukowe i koleżeńskie z m.in. Ferdynaldem Richthofenem i Janem Czekanowskim

Ferdinand von Richthofen

Jan Czekanowski

Wyprawy i badania

- Podczas wczesnych lat swojej pracy odbył prof. E. Romer szereg podróży badawczych, poświęconych przede wszystkim problemom rzeźby lodowcowej w Alpach, Pirenejach, Walii, Norwegii, w Górach Skalistych Kanady i Alaski. W 1903 r. w Alpach i Apeninach badał rzeźbę lodowcową oraz znaczenie gór jako granic klimatycznych. W Karpatach Wschodnich prowadził badania geologiczne i geomorfologiczne. Szczególną uwagę poświęcił geomorfologii glacialnej pasma Świdowca, w którym stwierdził dwukrotne zlodowacenie.

Wyprawy i badania-ciąg dalszy

- W 1908 r. wziął udział w Międzynarodowym Kongresie Geograficznym w Genewie, podczas którego poznał lodowce masywu Mont Blanc i poczynił obserwacje z zakresu morfologii glacialnej. W 1910 r. wraz z kilkoma innymi Polakami wziął udział w wyprawie Emila Dunikowskiego w góry Sichote-Aliń w Azji. Po ukończeniu badań udał się do Japonii, gdzie analizował m.in. tektonikę Wysp Japońskich i obserwował (na przykładzie góry Fudzi) różnice w budowie gór fałdowych i wulkanicznych. W drodze powrotnej (drogą morską) zatrzymał się w Indiach, gdzie obserwował łańcuch Himalajów i analizował ich wpływ na tektonikę, morfologię i klimat subkontynentu indyjskiego.
- W 1913 r. Romer został zaproszony do udziału w Międzynarodowym Kongresie Geologicznym w Toronto. Po kongresie, odbył wycieczkę motorówką w okolicę Glacier Bay, podczas której poczynił szereg obserwacji dotyczących roli klimatu morskiego dla rozwoju lodowców Alaski. Imieniem E. Romera nazwano później jeden z lodowców w Górach Świętego Eliasza.

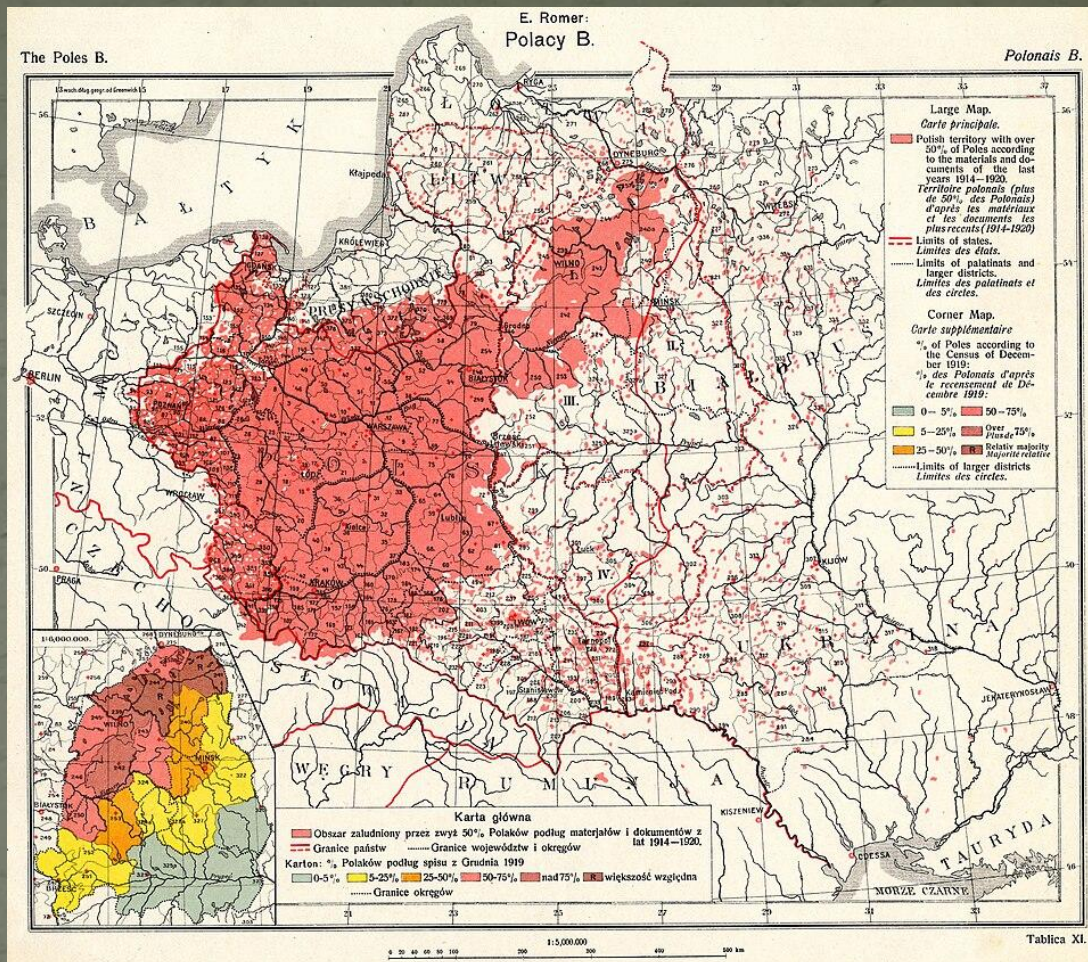

Działalność patriotyczna

- W latach młodości działał w tajnym ruchu niepodległościowym na obszarze Galicji
- Przed wybuchem I wojny światowej zaangażował się w działalność niepodległościową związuąc się z tajną Organizacją Młodzieży Niepodległościowej „Zarzewie”. W nastawionym na samokształcenie ruchu zarzewiackim Romer prowadził odczyty oraz prelekcje
- Podczas I wojny światowej, gdy w roku 1916 było oczywiste, że zbliża się czas odrodzenia państwa polskiego prof. E. Romer przebywając w Wiedniu przystępuje do opracowania wielkiego atlasu geograficzno-statystycznego, przedstawiającego obraz całej Polski pod każdym względem: fizjograficznym, narodowościowym, gospodarczym i kulturalnym. Na tle atlasu zarysował się obszar przyszłej Polski. Ta, nadzwyczaj ważna działalność profesora Romera spowodowała, że uczestniczył on jako członek delegacji polskiej przy ustalaniu zachodniej granicy Polski w traktacie wersalskim.

Mapa Eugeniusza Romera, wykorzystana przez delegację Polski na paryskiej konferencji pokojowej

1916

Działalność naukowa i zawodowa

- W 1921 r. założył Instytut Kartograficzny. W latach 1921–1924 doprowadził do połączenia spółek wydawniczych Książnica i Atlas, w wyniku czego powstały Zjednoczone Zakłady Kartograficzne i Wydawnicze Książnica-Atlas
- W latach 1925–1926 sprawował funkcję Przewodniczącego Polskiego Towarzystwa Geograficznego, w okresie zaś 1926–1939 – redaktora Czasopisma Geograficznego. Przez szereg lat pełnił funkcję wiceprezydenta Międzynarodowej Unii Geograficznej.

Dalsza Działalność

- W roku 1929 Eugeniusz Romer, mając dopiero 58 lat przechodzi, jako profesor Uniwersytetu Lwowskiego, na przedwczesną emeryturę, koncentrując się na pracy w Książnicy Atlas
- Wybuch drugiej wojny światowej przerywa wszelką działalność zawodową profesora. Po zajęciu Lwowa w 1941 roku przez Niemców sytuacja staje się dla prof. Romera bardzo niebezpieczna, ze względu na groźbę prześladowania ze strony władz hitlerowskich za jego stanowisko przy ustalaniu zachodnich granic Polski w 1918 roku. Kierowany niepokojem ukrył się w klasztorze Ojców Zmartwychwstańców przy ulicy Piekarskiej we Lwowie.
- Po wojnie osiadł w Krakowie, gdzie objął katedrę geografii na Uniwersytecie Jagiellońskim oraz kierownictwo krakowskiego Instytutu Geograficznego. Był współzałożycielem reaktywowanej w 1946 r. spółki akcyjnej Książnica-Atlas we Wrocławiu, która wydała pod jego redakcją szereg atlasów Polski i świata. Jako pierwszy wydzielił regiony klimatyczne w Polsce.

Polskie Towarzystwo Przyrodników im. Kopernika

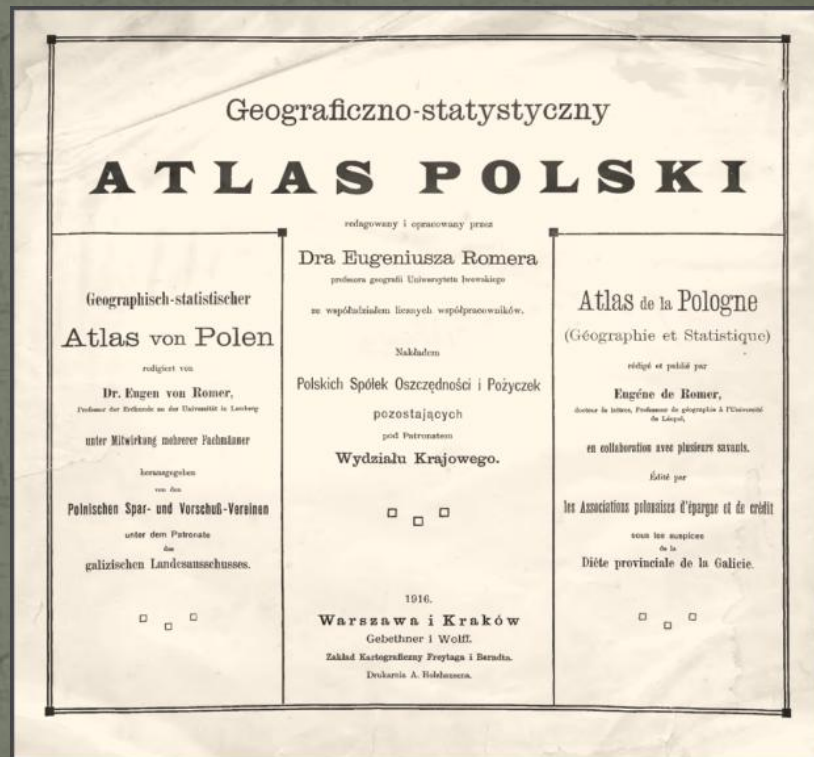
Romer był aktywnym członkiem Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika, jednej z najważniejszych organizacji naukowych w Galicji. Brał udział w zebraniach i dyskusjach naukowych współtworząc środowisko geografów i przyrodników.

Członkowie Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika (przed 1913), Eugeniusz Romer siedzi drugi od prawej, poniżej sygnatura

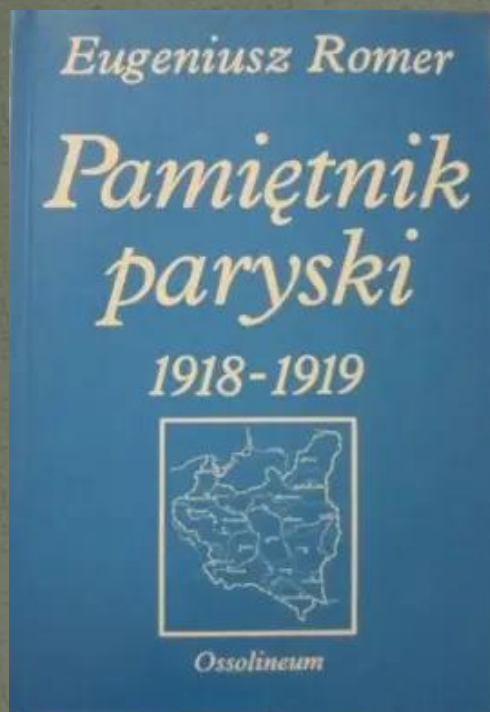
Ważne Dzieło Eugeniusza Romera

Atlas miał ogromne znaczenie dla przyszłych pertraktacji pokojowych, wszak państwo polskie nie istniało od przeszło stu lat, a informacje o Polsce i Polakach dochodziły jedynie ze źródeł państw zaborczych. Źródła te umniejszały wszelkie wartości narodu polskiego, a zwłaszcza etniczny zasięg i znaczenie Polaków w zaborach.

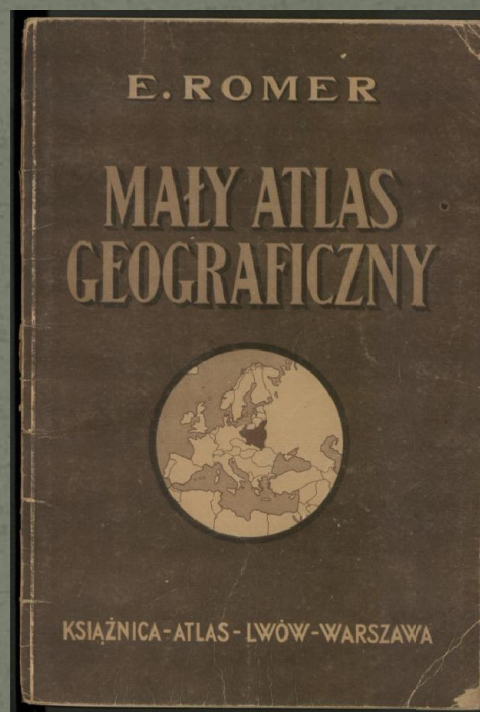

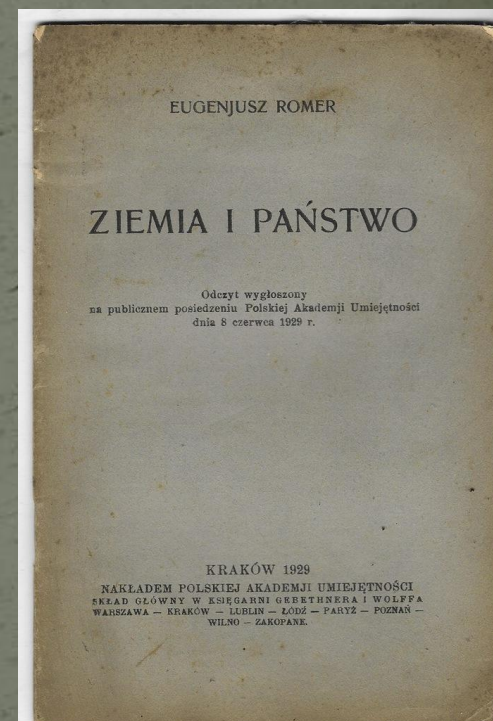
Inne publikacje

(1989)

(1908)

(1939)

Podsumowanie osiągnięć

- Eugeniusz Romer, jako wybitny geograf i kartograf, wprowadził nowatorskie teorie i metody, które zrewolucjonizowały kartografię polską. Jego prace nie tylko przyczyniły się do lepszego zrozumienia przestrzeni geograficznej, ale także stanowiły podstawę dla nowoczesnych badań geograficznych. Romer kładł duży nacisk na perspektywę geograficzną, co miało kluczowe znaczenie dla przekształcenia podejścia do tworzenia map i analizy zjawisk społecznych.
- Współczesna kartografia i geografia korzystają z odkryć Romera, które są nadal aktualne i inspirujące. Jego prace kartograficzne oraz podręczniki edukacyjne miały trwały wpływ na edukację geograficzną w Polsce, a jego idee są fundamentem dla wielu nowoczesnych rozwiązań w tej dziedzinie. Dzięki Romerowi, geografia stała się bardziej zrozumiała i dostępna dla uczniów, co przyczyniło się do rozwoju tej nauki w Polsce i poza jej granicami.

Śmierć i pochówek

- Pierwsze poważne symptomy ubytku sił fizycznych pojawiają się w roku 1949. Pracuje w domu do ostatnich swoich dni, mimo pogarszającego się stanu zdrowia. Umiera dnia 28 stycznia 1954 roku przeżywszy 83 lata. Zostaje pochowany w Krakowie na Salwatorze. Zgodnie z jego wolą w grobie skierowanym „na azymut” w kierunku rodzinnego Lwowa. Z tego powodu ułożenie nagrobka odbiega nieco od kierunku alei i pozostałych pochówków.

Źródła

<https://fundacjazygmuntastarego.pl/eugeniusz-romer-co-odkryl-zaskakujace-osiagniecia-w-kartografii#wplyw-romera-na-wspolczesna-kartografie-i-geografie>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Kalendarium_historii_Polski

<https://www.encyklopediakrakowa.pl/slawni-i-zapomniani/105-r/1264-romer-eugeniusz.html>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Eugeniusz_Romer

https://www.wikiwand.com/pl/articles/Eugeniusz_Romer

<https://dzieje.pl/postacie/eugeniusz-romer>

<https://romer.nowotarski.edu.pl/2014/02/patron/>

Dziękuję za uwagę